

Aruz mu Yazmak İstiyorsunuz

– Sami Biber · 02 Ağustos 2025

Neden peki? Başka derdiniz yok mu sizin?

Haa anladım. Aruz yazınca daha bir havalı olacağınıza inanıyorsunuz.

O halde yardımcı olayım.

Efendim, önce bir konu belirleyin. Ama öyle sıradan, banal, LÖ PÜF, olmasın konunuz. Bayağı çarpıcı, vurucu, delici, tam anlamıyla imha edici olsun. Okuyanı, hatta okumaya niyetlenenleri bile toptan imha etsin.

Mesela : “Kurbağalardan Ayrılığın Beyanı” olabilir ama siz kalkar da “ Kurbağalardan Ayrılığın Beyanı” diye başlık atarsanız büyük bir hata yapmış olursunuz zira aruz şiiri Osmanlıca (Eski Türkçe) yazılır. O halde başlığı Osmanlıca yapıyoruz.

Nasıl mı?

Gayet basit. Başlığımız: “Derbeyân-ı Fırak-ı Vırak ” Oluyor.

Sonra yanımıza Coşkun Göğen ve Nuri Alço gibi emektar abilerimizi alıyoruz.

Daha yazıyı okumadan bu abilerin fotoğraflarının bu yazıda ne işi olduğunu mu düşünüyordunuz?
Hemen açıklayayım.

Bunlar malum Türkiye'nin en meşhur tecavüçüleridir. Biz de Osmanlıca'ya tecavüz edeceğimiz için bu abilerimize çok acil ihtiyacımız olacak.

Abilerimizi yanımıza aldık mı? Ya ille onlar olması şart değil. Her türlü şiiire tecavüz edenler de aynı işi görür.

Sonra gazoz ya da bir başka madde kullanmadan direkt tecavüze başlıyoruz .

Nasıl mı? Aynen aşağıdaki gibi.

FASL-I DER BEYÂN-I FİRÂK-I VIRAK

İhtiva-yı muhtevanla beni dilhûn eyledin
Seyr-ü sefain eyle de beni Konya'ya bırak

YANİ: İçeriğin kapsamıyla benim içimi kan eyledin/ Gemi seferi düzenle de beni Konya'da bırak

Ben ki seng-i dîdarının bende-i kölesiyim.
Necasetten taharet et şems-i gülzar ile bak.

YANİ: Ben ki gözlerindeki taşın kölesinin kölesiyim / kıçındaki kakayı ve elbisene bulaşmış çişî temizle
ve gül bahçesinin güneşi ile bak.

Meydan-ı Lahm-ı Ganemde küheylan etme fûrûş.
Taam-ı padişahidir Liva-yı Afyon'da kabak.

YANİ:Et Meydanında at satma / Afyon ilindeki kabak, padişah yiyeceğidir

Bu maşuk-u dümbelek çün setr-ü avret eyleme
Cûş olsun âteş-i nâlan, mevt-ü hüsn olsun âfak.

YANİ: Bu darbukaya benzeyen sevgilin için avret yerlerini örtme / Ağlayan ateş coşsun, ufuklar güzel
ölüm olsun

Hezarpâre eylesen de enf-i lertzânımı sen

Bî hikmet-i fülful ile dest-i yevm-i tabak tabak

YANİ: Ağlayan burnumu bin parça etsen de / Kara biberin hikmetiyle günün eli tabak tabak (Şiirin en hunhar tecavüz sahnesi nah burası işte)

Bâdehu timar eylersin merkeb-i esvedini
Gahi rahvan, gahi tırıs, gahi dört nal koşarak.

YANİ: Sonra siyah eşeğini timar edersin / Bazen rahvan,bazen tırıs, bazen dört nal koşarak.

Raşe-i gıryanın ile felekler lebriz olur
Bu nasıl bir tefehhümdür bîsûd etme beni nahak

YANİ: Titreyen göz yaşların ile felekler ağzına kadar dolar / Bu nasıl bir önsezidir , beni haksız yere ümitsiz etme.

Lezzet-i teşaşür ile reha bulsun cism-ü can
Bir buseyle hâben nakıs gonca fem vü elma yanak

YANİ: İşemenin lezzetiyle canımız ve ruhumuz rahata ersin / Bir buseyle uykusuz gonca dudak ve elma yanak. (İkinci hunharca tecavüz de burada)

Sami meded helak olduk bu gazel-i handanla
Vuslat-ı hemmam eyledi hem baldız hem bacanak.

YANİ: Sami ! Oğlum yeter daaa. Ulan helak olduk bu şen şakrak gazelle/ Hem baldız hem de bacanak hamama vasıl oldular (kavuştular)

Ne kaldı geriye?

Aruzla yazılmış olan(!) bu şiirin kalıbı... Asla inanmayacaksınız ama ilk mısraya göre, yani " İhtiva-yı muhtevanla beni dilhûn eyledin" mısraına göre Aruz ölçüsünün Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün kalıbıyla yazılmış olup sondan bir önceki mısraı yani

"Sami meded helak olduk bu gazel-i handanla" mısraı

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün kalıbıyla yazılmıştır.

Vallahi billahi ben şu linkteki Aruz ve Hece Ölçüsü Programının yalancısıyım.

<https://osmanlica.com/aruz/index.php>

Şiirin beyitlerini o sitede denedim. Yazdığım hece şiirinin hem " Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün " kalıbıyla, hem de Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün kalıbıyla yazıldığını söyledi bana.

Ama dahasını da söyledi.

Yahya Kemal Beyatlı'nın tek hece şiiri olan "Ok " şiirini denedim, aynı site bana Yahya Kemal'in tek hece şiiri olan Ok şiirinin Aruz kalıbını da verdi. Bakın o kalıp neymiş?

Yavuz Sultan Selim Han'ın önünde
Mefâ'ilün / mefâ'ilün / fe'ülün

Ok atan ihtiyar Bektas Subaşı,
Fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün

Bu yüksek tepeye dikti bu taşı
Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

O Gazi Hünkarın Mutlu gününde
Mefâ'ilün / mefâ'ilün / fe'ülün

Seç beğen al, hangisi hoşuna gittiyse.

Herhangi bir şiir yazın hatta türkü de olabilir size anında aruz vezninin hangi kalıbıyla yazıldığını söylüyor.

Mesela:

Entarisi dım dım yar

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün

Gelir diye umdum yar

Mefâ'ilün / mefâ'ilün

Yatsıya kadar bekledim

Müfteilâtün / müfteilâtün

Gözlerimi yumdum yar

Mef'ûlü / mefâ'ilün / fe'ûlün

Dım dım dım da dım dım yar

Mef'ûlü / mefâ'ilün / fe'ûlün

Vıy vıy vıy da vı vıy yar

Mef'ûlü / mefâ'ilün / fe'ûlün

Bu kıyağımı unutmayın. Her yerde bulamazsınız bu bilgileri,,

O değil de şimdi bu yazıya da " Çok güzel bir şiir olmuş, yüreğine sağlık hocam " diye yorum yapan olur mu acaba?

Olur mu?

İnşallah olmaz. Ama emin olamıyorum.